

YHTEISTYÖLLÄ ONNISTUNEISIIN AGROMETSÄTALOUSJÄRJESTELMIIN

Vaihtoehtoinen, usean osallistujan toimintamalli
agrometsätalouteen vuokramaalla

MITÄ JA MIKSI

Vaihtoehtoisen liiketoimintamallin käyttäminen onnistuneissa agrometsätalousjärjestelmissä

Useimmat olemassaolevat agrometsätalousjärjestelmät Iso-Britanniassa on perustanut viljelijä, joka on myös maan omistaja tai vuokraaja. Monilta viljelijöitä kuitenkin puuttuu sekä a) puiden istuttamiseen ja hoitoon tarvittava aika ja tietous että b) puihin investoimiseen tarvittava pääoma erityisesti uutta maatilaa perustettaessa. Lisäksi puut ovat pitkäaikaisen sijoitus, ja epävarmuus hallintaoikeudesta sekä viljelijöiden ja maanomistajien eriävät mielipiteet voivat olla esteinä uusien agrometsätalousjärjestelmien perustamiseen vuokramaalle.

Dartington Estate Lounais-Englannissa toteuttaa agrometsätaloutta innovatiivisella tavalla, jota ei ole nähty Iso-Britanniassa aiemmin. Se perustuu maanomistajan, vuokratilviljelijän ja puiden lisenssinhaltijoiden monitasoiseen sopimukseen. Poikkeuksellista ja jännittävää on se, että mahdollistamalla useiden eri liiketoimintojen työskentelyn yhdessä maanomistaja, Dartington Estate, on luonut uudenlaisen lähestymistavan agrometsätalouteen ja selvittänyt osan niistä esteistä, mitkä ovat aiemmin estäneet agrometsätalouden yleistymisen Iso-Britanniassa.

20 hehtaarin agrometsätalousohjelma Dartington Estatessa, Devonissa, Iso-Britanniassa.
Harriet Bell, 2018

Seljankukka uudella puustoviljelyohjelmalla Dartingtonissa.
Harriet Bell, 2018

KUINKA VASTATA HAASTEeseen

Monitasoinen sopimus

Old Parsonage Farm on karjatila Dartington Estatessa. Osana maavuokraa on 20 hehtaarin puustoviljelyohjelma. Tässä innovaatiivisessa agrometsätalouden mallissa viljelijät hoitavat puurivistöjen välissä olevia käytäviä osana heidän seitsemänvuotista säilörehu-/viljelykiertoaan. He saavat rahallisen korvauksen puurivistöjen takia hukatusta alueesta puiden erillisiltä lisenssinomistajilta. Kolme eri yritystä on sijoittanut puihin: Luscombe Drinks (1600 seljaa), Apricot Center (600 omenapuuta) ja Salthouse & Peppermongers (150 sichuaninpippuripuuta). Nämä yritykset erikoistuvat

puihin ja ne pyrkivät markkinoiden vuoksi saamaan puiden tuotannon vastaamaan kysyntää. Kolmelle yritykselle myönnettiin lisenssi puurivistöihin, mutta viljelijä hoitaa edelleen maata, jolle puut on istutettu ja saa perusmaksua alueesta. Lisenssinomistajien tuli kuitenkin varmuus siitä, että he saavat käyttää maata, jolle puut on istutettu, riittävän kauan jotta sijoituksesta saadaan tuottoa. Ratkaisuna maanomistaja, Dartington Estate, tarjosi erillisen sopimuksen, joka varmistaa lisenssin jatkumisen samoilla ehdoilla vuokralaisesta riippumatta.

- Usean osallistujan tuoma hyöty on eri ihmisten taitojen ja erityisosaamisen yhdistäminen. Tämä johtaa järjestelmään, joka on sosiaalisesti ja taloudellisesti joustavampi – jokainen tuo omille viljelykasveilleen omat markkinansa ja kukin voi yhteistyön avulla päästä uusille markkinoille. Jokaisella on mahdollisuus kasvattaa markkinalevikkään.
- Eri sidosryhmien välinen yhteistyö ja avoin kommunikaatio heti alusta alkaen on myös olennaista tällaisen mallin toiminnan kannalta.

Kokemuksia matkan varrelta

Maanomistajalle, Dartington Estatelle, agrometsätalous oli järkevä vaihtoehto, mitä tuli maan hoitoon ja uudelleenrakentamiseen, biodiversiteetin vahvistamiseen ja paikallisen tulvariskin vähentämiseen. Jotkut potentiaaliset vuokralaiset jättivät kuitenkin hakematta, koska Dartington Estate vaati, että vuokralainen käyttää aluetta agrometsätalouteen. Puut ovat kalliita ja voi kestää vuosia, ennen kuin istutukseen käytetty pääoma saadaan tuottamaan, minkä takia monet potentiaaliset vuokralaiset näkivät ne hyvän viljelyskelpoisen pellon hukkaan heittämisenä. Yhteistyöhön perustuva lähtökohta on tarjonnut ratkaisun ongelmaan. Se yhdistää eri ihmisten taidot ja osaamiset järjestelmässä, joka on sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti joustava.

Yhteistyön tulee kuitenkin olla runsasta tämäläisessä järjestelyssä. Yksi oppi onkin se, miten tärkeää on koota kaikki toimijat yhteen koko projektin läpi. Erityisesti se tulee huomioida suunnittelussa, jotta kaikki ovat tietoisia toistensa taidoista, kiinnostuksenkohteista ja mieltymyksistä alusta alkaen.

Yksi puulisenssien kehittämisen isoista haasteista oli varmistaa, että ne ovat oikeudenmukaisia kaikille osapuolille. Tämä on tyypillisesti hyvin subjektiivista. Taloudellisten järjestelyiden reilun varmistaminen oli erityisen hankalaa, sillä huomioon tuli ottaa seuraavat asiat: maan vuokralaisen mahdolliset

satomenetykset; lisääntynyt työmäärä ja hallinto; kaava perusmaksusta; mahdolliset nousut urakoitsijan maksuissa hankalammalla pellolla työskentelyn takia. Tämä kaikki piti tasapainotella silmällä pitäen sitä, mikä on kohtuullinen maksu lisenssinomistajille, sisältäen etukäteisinvestoinnin ja pitkän aikavälin takaisinmaksun.

Lisenssin kompensatio-osa oli myös herkkä aihe. Puiden arvo kasvaa ajan myötä, kun taas normaalit investoinnit (rakennukset, koneet jne.) menettävät arvoaan, joten normaalia arvonaleneman sisällyttämistä kompensatioiden laskentaan voitiin käyttää vain osittain. Dartington Estate onkin kehittänyt oman kompensatiomallinsa, mikä edellytti että Estate maanomistajana takaa vuokralaisten vuokrasopimukset. On vielä liian varhaista tietää, ovatko puulisenssin kaikki elementit oikein. Vastaavia projekteja ei ole, ja satoon ja kuluihin liittyvä tilannekatsaus tehdään vasta hieman myöhemmin. Toiveissa on, että projekti voisi tarjota hyödyllisen mallin vastaaville sopimuksille tulevaisuudessa.

Vastaistutettu agrometsätalousohjelma Dartington Hall Estatessa.
Harriet Bell, 2018

LISÄTIETOA

Kuvaus agrometsätaloustoiminnasta Dartington Estatessa (englanniksi):
<https://www.dartington.org/about/our-land/agroforestry/>

Harriet Bellin blogi, joka kuvaa agrometsätalouden matkaa Dartingtonissa (englanniksi):
<https://www.dartington.org/category/blogs/food-farming-conservation/agroforestry/>

Video Harrietista ja vuokralaisesta kertomassa liiketoimintamallista, jota on käytetty agrometsätaloustalouden luomiseen Dartingtonissa (englanniksi):
<https://www.youtube.com/watch?v=xRjG1xTAY6g>

HARRIET BELL and SALLY WESTAWAY

Dartington Hall Estate

Organic Research Centre

sally.w@organicresearchcentre.com

Content editor: María Rosa Mosquera-Losada (USC)

TOUKOKUU 2019